

Л.Г. ЛЮБІНСЬКА

Ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна
Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
вул. Комінтерна, 1, м. Київ, 01001, Україна
skilub@mail.ru

ЗНАХІДКА *CENTAUREA IBERICA* TREV. (*ASTERACEAE*) НА ПОДІЛЛІ

Ключові слова: *Centaurea iberica* Trev., Поділля, флористична знахідка

Ареал *Centaurea iberica* Trev. охоплює південно-східну (Італія, Греція, країни колишньої Югославії, Румунія), південно-західну, центральну та східну Європу. Останнім часом активно поширюється в інших регіонах Європи (Молдова), США [3, 6–9] та ін.

У флорі України, за даними «Флори УРСР» та визначників, регіональних флористичних зведень, трапляється зрідка в Гірському Криму та передгір'ї [1, 2, 4, 5], де відзначений на засмічених ділянках, пасовищах, у садах, уздовж доріг. Нещодавно виявлений у Чернівецькій обл. (усне повідомлення І.І. Чорней, [10]).

Обстежуючи флору Поділля, ми знайшли тут *C. iberica*. Вперше вегетативні частини його рослин зафіксовані поблизу с. Слобідки Малиновецької (Кам'янець-Подільський р-н Хмельницької обл., рисунок) головним природоохоронцем національного природного парку «Подільські Товтри» В.А. Волощуком та визначені автором повідомлення ще у 2007 р. Тоді було відомо близько 20 особин виду. Пізніше, під час спеціального дослідження цього виду на Поділлі (16.07.2009 р.), зібрано зразки та описано його локалітет, що знаходиться на правому пологіму березі струмка, який впадає у р. Дністер. Частина рослин зростає на стежці та пасовищі, менша їх кількість — ближче до струмка. Загалом виявлено 15 екземплярів: 14 дворічного, один — однорічного віку. Отже, відзначено певне зменшення його популяції, спричинене холодними кліматичними умовами 2009 р., зокрема малосніжною зимою.

У цьому місцезнаходженні вид росте разом із *Lolium perenne* L., *Plantago major* L., *Centaurea jacea* L., *Potentilla anserina* L., *Plantago media* L., *P. lanceolata* L., *Bellis perennis* L., *Mentha pulegium* L., *Cichorium intybus* L., *Phalacrolooma annuum* (L.) Dumort., *Taraxacum officinale* Wigg. aggr., *Daucus carota* L., *Eryngium campestre* L., *Arctium tomentosum* Mill., *Verbena officinalis* L.

Імовірно, вид занесений на Поділля із заходу (з Чернівецької обл.), де впродовж останніх років також зафіксовано кілька його локалітетів і де зараз він активно поширюється (СНЕР, Хотинський р-н, с. Анадоли, 21.06. 2004, С. Литвиненко, Т. Никирса; с. Данківці, 07.07. 2007, О. Волюца, М. Ткачук; Кельменецький р-н, с. Бернове, 15.06. 2008, І. Чорней, А. Токарюк, О. Волюца; там же, 12. 10. 2008, І.І. Чорней, В.В. Буджак, А. І. Токарюк;

© Л.Г. ЛЮБІНСЬКА, 2009



Місцезнаходження *Centaurea iberica* Trev. на Поділлі
 Locality of *Centaurea iberica* Trev. in Podolia

KW, там же, пасовище на березі р. Дністер, 12.10. 2008, В. Протопопова, М. Шевера). Характер сучасного поширення виду на Поділлі вказує на його подальшу активну експансію. Інтерес становить вивчення еколого-ценотичної приуроченості виду, оскільки навіть у межах дослідженого локалітету він трапляється у складі двох угруповань: *Lolio-Potentilletum anserinae* Knapp 1946 та *Plantagini-Lolium perennis* Beger 1930.

Гербарні зразки виду зберігаються в гербарії НПП «Подільські Товтри», дублети передані до гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW).

1. Новосад В.В. Флора Керченско-Таманського регіона. — Київ: Наук. думка, 1992. — С. 244.
2. *Определитель* высших растений Крыма / Под общ. ред. Н.И. Рубцова. — Л.: Наука, 1972. — С. 493.
3. *Определитель* высших растений Молдавской ССР. — Кишинев: Штиинца, 1986. — С. 560.
4. *Определитель* высших растений Украины / Отв. ред. Ю.Н. Прокудин. — Киев: Наук. думка, 1987. — С. 358.
5. Флора УРСР / За ред. О.Д. Вісюліна. — Т. 12. — К.: Наук. думка, 1965. — С. 163–164.
6. Шабанова, Негру А.Г., Изверская Т.Д., Гендов В.С. Анализ флоры ландшафтного заповедника «Codrii Tighesi» // Академику Л.С. Бергу — 130 лет: Сб. науч. ст. — Bender: Eco-TIRAS, 2006. — С. 37–42.
7. Prodan I. Centaureele Romaniei. Monographue. Gluj institul de arte grafuce «Ardeaalul» Strada memorandului, 1930. — № 22. — P. 55.
8. *Centaurea iberica* in Flora of North America // Flora of North America. — 19. — P. 192. [Електронний ресурс]. — <http://www.efloras.org>

9. *Centaurea iberica* information from NPGS/GRIN. [Електронний ресурс].— [http: www.ars-grin.gov](http://www.ars-grin.gov)
10. Volutsa O., Korzhan Ks. New species of Chernivtsi region flora // Biodiversity. Ecology. Adaptation. Evolution. Mat. of International Young Scientists Conference. — Odesa, 2009. — P. 81.

Рекомендує до друку
С.Л. Мосякін

Надійшла 24.07.2009

Л.Г. Любинская

Ботанический сад им. акад. А.В. Фомина
Киевского национального университета им. Тараса Шевченко

НАХОДКА *CENTAUREA IBERICA* TREV. (*ASTERACEAE*) НА ПОДОЛЬЕ

Приводятся данные о произрастании *Centaurea iberica* Trev. на Подолье (с. Слободка Малиновецкая Каменец-Подольского р-на Хмельницкой обл.), описаны его локалитет и участие в растительных сообществах.

К л ю ч е в ы е с л о в а: *Centaurea iberica* Trev., Подолье, флористическая находка.

L.G. Lyubinska

O.V. Fomin Botanical Garden of Taras Shevchenko Kyiv National University

A NEW LOCALITY OF *CENTAUREA IBERICA* TREV. (*ASTERACEAE*) IN PODOLIA

The new locality of *Centaurea iberica* Trev. in Podolia (Slobidka Malynovetska village, Kamyanets-Podilsky District, Khmelnytsky Region) and participation of the species in plant communities are described.

К e y w o r d s: *Centaurea iberica* Trev., Podolia, floristic recordtt.